

KMETSKI LIST

Štev. 9

Ljubljana, 26. februarja 1941

Leto XXIII.

Delo na kmetih

Pri nas in po vsej Evropi je danes vežno vprašanje prehrane. Ne samo narodi, ki so neposredno zapleteni v sedanjo vojno, ampak tudi tisti, ki so ostali zunaj pravega spora, morajo omejevati živilsko potrošnjo in dvigniti proizvodnjo. To je povsem naravno. V vojni je promet močno oviran. Silne množine raznega blaga in tudi živil se v bojih uničijo, poleg tega se pa poveča potrošnja.

Želje in dejstva

Naše oblasti so zato čisto pravilno že zdavnaj jelo opozarjati, da je treba površino obdelane zemlje razširiti, to se pravi, obdelati kar največ za to sposobne zemlje ter tako povečati količino pridelkov. Vršile so se razne ankete in posvetovanja, toda uspeh doslej nikakor ni razveseljiv.

Jasno je, da bi danes tudi kmet rad pridelal čim več, ker spravi svoje pridelke v sedanjih razmerah primeroma dobro v denar. Sicer res nima pri tem dobička, ker so silno poskočile cene vsem potrebščinam, ki jih mora kupovati, vendar je vsaj toliko, da mu ni treba metati blaga v brezcenje. Kljub dobri volji od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol pa bo menda letošnja površina obdelane zemlje vsaj v Sloveniji manjša kakor prejšnja leta. To je dejstvo, ki sili k razmišljanju.

Razmere na deželi

so pri nas, ki smo v nekakem prehodu med sila neugodne. Kakor vemo, je pri nas na splošno kmetško delo nedonosno. Samo v primeru, da kmet lahko obdeluje zemljo v glavnem z domačimi delavskimi močmi, še nekako zmaga težave in bremena. Kjer je družina velika in zemlje malo — in to je v večini primerov po slovenskih kmetških družinah — tam si morajo odvišni družinski člani iskati kruha drugje. Zato vidimo, da naše kmetške družine zalagajo mesta v Sloveniji in v veliki meri sploh po vsej državi s služinčadjo. Drugi si iščejo dela in zaslužka po tovarnah. Tako odteka z zemlje delovne sile. Do neke mere in v normalnih razmerah ni to usodno, ker jih doma še vedno ostane dovolj, drugače pa se pokaže ta slika v izrednih razmerah, kakršne vladajo danes.

Na kmetih je začelo primanjkovati delovnih moči. Človek, ki je le malo šel v tovarno, se s tem odtegne kmetškemu delu. Sicer je tudi delo v tovarni težavno in naporno, dostikrat še napornejše mimo kmetškega, vendar ima pred zadnjim to prednost, da je omejeno na natančno določene ure in je sproti plačano. Zlasti mladi ljudje, ki pridejo v tovarno, so potem duševno, po svoji miselnosti in pojmovanju dela sploh, za kmetško delo neuporabni in nesposobni. To potrjuje že stara skušnja. Sedanja doba je ni ovrгла.

Poleg tega imamo v teh nemirnih časih tudi na deželi nekaj pohajčev in postopačev, ki nočejo delati. Ti ljudje stavijo take preti-

rane zahteve, da jih je nemogoče uporabljati za delo, zlasti še, ker navadno ti ljudje pomenijo slabe in nezanesljive delovne sile. Spričo takih razmer je danes naš kmet tudi glede delovnih sil v glavnem navezan sam nase in pač obdelava kar in kolikor more. To je seveda prema, toda tu ni z rednimi sredstvi pomoči. mo napenjati vse sile, da prebrodimo današ-Treba bi bilo izrednih ukrepov. Ako že moranje težke čase, potem je samo prav in pravič-no, da v tem prizadevanju sodelujejo vsi, brez ozira na poklic in stan.

Ne besed, ampak dejanja

V takih razmerah seveda ne pomagajo dosti razne ankete, ki ugotavljajo samo to, kar kmet sam ve in s svojimi zdravimi možgani brez tuje pomoči doume. Kaj pomaga govoriti o potrebi povečanja obdelanih površin, če pa kmet nima niti toliko delovnih sil, da bi lahko obdelal normalno površino!

Drugod po svetu so se poslužili raznih metod. V Nemčiji so skušali vpeljati kroženje iz mesta nazaj na deželo. Stvar je v jedru brez dvoma dobra, kako se je pa v praksi obnesla, je sedaj še težko presoditi, ker so to še mladi poskusi. Na vsak način pa ima ta misel nekaj zdravega v sebi. Pri nas splošno prevladuje mnenje, da mora biti sin vsakega človeka, ki živi v mestu, vsaj uradnik. To pa je protinravno. Narava ne vpraša potomcev po starših, ampak jim deli svoje darove po mili volji, ki se ne da uravnavati po človeških željah. Odtok iz mesta na kmete bi bil zato pravi blagoslov in čisto v smislu naravnega reda. Seveda bi bilo pri tem treba premagati precej težav, o kakršnih bomo morda o priliki še spregovorili. Čez noč se to ne da zvesti, vendar pa bi bilo treba o tem resno razmišljati in pripravljati predloge za primerne ukrepe.

Drugi del tega vprašanja je prej rešljiv. mu bo lahko varen vsak korak.

Čez in čez imamo polno brezposelnih, ki so sami sebi v napatje in družbi v breme. Mi v teh ljudeh ne gledamo morda kakh propalic, ampak žrtve socialnih razmer sedanje dobe. Zato nikogar ne obsojamo, mislimo pa, da je prva naloga družbe, napraviti iz vseh ljudi kolikor mogoče koristne člane skupnosti.

Jasno je, da brezdelje človeka pokvari, pa naj bo to prisiljeno ali prostovoljno. Zato imajo tudi naši nezaposleni ljudje čisto svojski pečat. Ne samo, da so telesno oslabei, ampak so tudi duševno več ali manj bolni. Manjka jim volje. Njih duh je pod težo razmer klonil. Marsikdo, ki bi bil ob pošteno zaposlitvi vzor poštenjaka, se v brezdelju izgubi in zaide na kriva pota.

O tem vprašanju so veliko razpravljali zlasti v Ameriki in so prišli do zaključka, da je brezposelne treba najprej duševno ozdraviti in jih za delo usposobiti, potem šele zaposliti.

Vprašanje pri nas

Kako rešiti to vprašanje pri nas? Ali naj stlačimo ljudi v kake prisilne, tako rekoč kazenske delovne tabore? To bi bila socialna krivica, ker je samo majhen procent nezaposlenih šel v tak položaj po lastni krivdi. Drugi pa, ki so že itak žrtve razmer, ne zaslužijo zato kazni, ampak so potrebni pomoči.

Namesto delovnih taborov se nam zdi veliko bolj pametno, ako bi te ljudi uporabili za tista dela, ki so neobhodno potrebna za domovino.

Napisali smo te vrste v najboljšem namenu in po temeljitih razgovorih z našimi kmetškimi gospodarji in gospodarstveniki. Upamo, da bodo sprejete enako kakor so bile napisane. Ako bo rodilo to kaj pozitivnih uspehov, bo to nam v veselje in zadoščenje, narod pa bo začel spoznavati, po kateri poti naj hodi, da

Po širokem svetu

Sedanja vojna je raztegnjena dejansko na ves svet in je težko pregledati posamezna bojišča.

V EVROPI

obnavljata oba tabora z vedno večjim razmahom letalske boje. Nemci pridno napadajo važna industrijska in vojaška središča na angleškem otočju, Angleži pa z enako vztrajnostjo nemška oporišča po Nemčiji in po zasedenih državah. Posebno siloviti so angleški napadi na takozvane vdorne luke, to se pravi na vsa pristanišča ob zapadni evropski obali, počenši od Norveške, pa daleč doli na jug Francije. Oba tabora poročata pri tem o uspehih in o uničenju nasprotni hletal, vojaških naprav, prometnih križišč in industrijskih središč. Vse kaže, da se bližamo

trenutku, ko bo Nemčija z vso silo navalila na Anglijo. V nasprotju z dosedajšimi poročili pričakujejo sedaj Angleži, da bodo Nemci poskušali napad na Anglijo izvesti najprej s podmornicami. Na ta način naj bi namreč Nemci preprečili Angležem uspeh ameriške pomoči, na kar bi šele sledil pravi napad po morju in po zraku. Seveda so vse to le ugibanja ker pravih nemških načrtov nihče ne pozna.

V AFRIKI

se angleška ofenziva vztrajno nadaljuje. Angleži poročajo, da so v Somaliji že prekoračili reko Džubo. Južnoafriške čete so v Abesiniji zasedle nasebino Mega, 50 km od kenijske meje. Italijanska posadka 600 mož je prišla v ujetništvo. Poleg tega so Angleži zaplenili večje

število topov in strojnic.

Abesinski ustaši zasledujejo italijansko vojsko, ki se umika iz Endžebale. Pri naselbini Bune na cesti proti Debramarku so Abesinci iz zasede napadli Italijane, pri čemer so jim pomagala angleška letala. V bližini Adis Abebe je zbranih 15.000 abesinskih upornikov. Bajete čete močno ogrožajo italijanske postojanke.

NA DALJNEM VZHODU

napetost venomer narašča. Nekatera poročila vedo povedati, da ni več daleč do sklepa nenapadnega pakta med Rusijo in Japonsko. Konkor je na tem resnice, je težko ugotoviti. Na vsak način pa je verjetno, da si Japonska skuša zagotoviti mir in varnost z ruske strani, ker vse kaže, da bo izbruhnila vojna med to državo in Zedinjenimi državami. Pozornost vzbujajo zlasti izjave avstralske ministrskega predsednika, ki je nedavno govoril o nevarnosti, da bo avstralski dominijon že v kratkem napaden in zapleten v vojno. Čeprav države, ki naj bi Avstralijo napadla, ni imenoma navedel, je vendar jasno, da je mislil Japonsko. Po drugi strani zbira Velika Britanija znatne oborožene sile ob sijanski meji ter okrog Singapura. Vse to dokazuje, da se v območju Tihega morja pripravljajo veliki dogodki.

Po paktu z Nemčijo in Italijo je Japonska vezana, da jima priskoči na pomoč in olajša njuno borbo z angleškim imperijem. Sodijo, da bo Japonska vprav sedaj spomladi skušala izpolniti to svojo obvezo. Drugi glasovi govore drugače. Japonska se baje sploh ne namerava vmešati v sedanji spor. Baje je pri tem odločilen ozir na Zedinjene države. Po tem mnenju je Japonska dolžna in pripravljena samo vezati čimveč angleških in ameriških bojnih sil.

Prvo kot drugo je seveda le v ugibanje. Japonci vsekakor skušajo iz sedanjega evropskega klanja pridobiti kar več koristi za se. Ako hoče-

jo to doseči, mora biti njihova celotna udarna sila na razpolago. Zato poskušajo skleniti mir z Cangkajškom, zato si prizadevajo za ustvaritev kar najbolj prijaznih odnošajev s Sovjetsko zvezo, zato pa tudi brez skrajne sile ne marajo izzvati oboroženega spopada z Ameriko.

Seveda se zdi, da čas za uresničenje vseh teh japonskih zahtev in želja še ni dozorel. Velikobritanski imperij je sicer močno udarjen, ni pa še toliko oslavljen, da bi bil pripravljen na kakšne večje koncesije.

Treba je pomisliti, da so Angleži v Afriki po dosedanjih uspehih toliko močni, da nameravajo del svoje vojske prepeljati iz Libije v Albanijo. Tudi angleška mornarica je vzlic hudim udarcem in resnim izgubam, ki jih Anglija sama priznava, še vedno gospodar vseh britanskih mednarodnih poti. Poleg tega Rooseveltov zakon, ki bo te dni sprejet ustvarja iz obeh angleških imperijev, evropskega in ameriškega, eno samo veliko anglosaško svetovno velesilo. Proti taki ogromni moči pa Japonska po dosedanjem videzu noče na plan.

RUSIJA

je v tej silni borbi poglavje zase, o katerem ni mogoče povedati nič določnega. Poročila nam slikajo samo velike vojaške vaje, zlasti še letalske vaje s padalci, o političnih računih sedanjega ruskega režima pa manjka zanesljivih vesti. Ne vemo, kakšni so ožji odnosi med Rusijo in silama osi, še manj pa, kako gleda Sovjetska zveza na vprašanja Daljnega vzhoda in Tihega oceana. Po govorih vodilnih ruskih državnikov in po silni pozornosti, ki jo posvečajo vojski, pa smemo menda brez pretiravanja sklepati, da utegne še tekom sedanje vojne nastopiti trenutek, ko bo tudi Sovjetska zveza primorana poseči v oboroženo razračunavanje med svetovnimi velesilami.

Balkan in sedanja vojna

V nobeni vojni niso presenečenja izključena, v sedanji toliko manj, saj je sedanja vojna v glavnem boj med bojnimi stroji, ne pa borba telesnih sil. Stroj je plod človekovega intelekta, njegovega razuma, duha. Telesne sile lahko merimo in jih tudi izračunamo, duhovnih pa ne moremo.

Toliko samo mimogrede. Kljub temu pa še vedno velja resnica, da je junaštvo narodova lastnost, ki je ni mogoče pridobiti s tehniko. Zato je in bo ostal v ospredju zanimanja v tej borbi na evropskih tleh — Balkan.

VOJNA ALI MIR

Že ob izbruhu sedanje vojne je nastala na Balkanu neka nemirna napetost. Ta se je sicer polagoma podela, vendar ni nikoli čisto izgubila, kaj je seveda popolnoma naravno. Saj je to ozemlje križišče mednarodnih poti in od nekdanj prizorišče hudih bojev.

V tej vojni so se začeli važni dogodki odigravati drugje. Kolikor bolj se je vojna selila na zapad, toliko bolj je prevladovala tu misel, da je nevarnost za Balkan že mimo. Medtem je napetost čisto narasla in je dosegla višek z odločitvijo Rumunije in izbruhom grško-italijansko-italijanske vojne.

Ko je Rumunija pristopila k berlinskemu paktu, so nekateri že mislili, da to pomeni vojno za Balkan. Domneva se je izkazala kot neosnovana. Z dovozom svojega vojaštva v Rumunijo si je Nemčija doslej hotela zavarovati le redno in neovirano dobavo rumunskega petroleja. Kaj bo sledilo temu zavarovalnemu koraku, tega seveda še nihče ne ve. Vesti o tem si silovito nasprotujejo, vendar dopuščajo domneve, da petrolej ni edini povod za preobrate in preusmeritve v Rumuniji. Ali morebitni nadalj-

ni koraki pomenijo vojno ali mir, o tem je danes še nemogoče reči prepričevalno besedo.

VPRAŠANJE O BOLGARIJI

Ko se je Rumunija iz stroge nevtralnosti odločila na stran osnih sil, je prišla v ospredje vsega zanimanja na Balkanu Bolgarija. Vsak njen korak je vzbujal močne odmeve in najrazličnejša pojasnila. Ko se je predsednik vlade Filov mudil v Nemčiji (uradno je bilo to potovanje označeno kot zasebno in potrebno iz zdravstvenih razlogov) so hoteli nekateri vedeti, da sledi Bolgarija rumunskemu vzgledu. Nekateri dogodki v bolgarskem sobranju bi bili skoraj dali tem vestem prav. Uradno jih je Bolgarija zanikavala ter zatrjevala, da nima proti nikomur nobenih napadalnih namenov. Končno je

V BOLGARSKO-TURŠKI POGODBI

prišla vsaj v neki meri do izraza bolgarska želja po miru in nevtralnosti.

Pogodba je bila podpisana 4. t. m. v Ankari in obsega štiri člene. Prvi izraža željo, da se obe pogodbenici vzdržita slehernega napada, drugi govori o poglobitvi v medsebojnih odnosih dobrega sosedstva, tretji o razmahu medsebojnih trgovinskih odnosov, četrti izraža upanje, da se bo odslej tudi v obojestranskem tisku odražalo medsebojno prijateljstvo obeh držav.

Kakor vidimo, je dogovor sila skromen in ne predpisuje nobenih večjih obveznosti. Važno pa je pri tem zlasti dejstvo, da je bil dogovor sklenjen »brez posledic za njune pogodbene obveznosti do drugih držav«. Za Turčijo in Bolgarijo torej kljub tej pogodbi veljajo vse obveznosti, ki sta jih bili prej sklenili z drugimi državami.

Kakšne so turške obveznosti do Anglije, je priljubeno znano. Manj znani so odnosi med Tur-

čijo in Rusijo. Kakšne pa so bolgarske obveznosti do osnih sil, tega ne vemo. Enako neznan so tudi bolgarsko-ruski odnosi. Spričo tega je nova pogodba res samo »svež vetrič v zadržljivem ozračju«, kakor se je o njej izrazil Numan Menemendzogli, generalni tajnik v turškem zunanjem ministrstvu.

Kaj je ozadje te pogodbe, o tem danes ugibamo v vseh taberih. Po angleških poročilih je še vedno pričakovati vkorakanja nemške vojske v Bolgarijo. Govore celo o številu divizij — 15 do 20 — torej nekako 180.000 do 225.000 mož. Pravijo, da bo ta vojska vkorakala takoj, kakor hitro bodo to dopuščale vremenske razmere.

Seveda so to do neke mere bolj ugibanja kakor resnični podatki. Tudi naloge te vojske so za širšo javnost zagonetne. Ali je namenjena, da preko Bolgarije pomaga Italijanom v Albaniji? Ali je namenjena za udar na Anglijo v vzhodnem delu Sredozemlja? Ali ima morda še kake druge naloge? Na vsa ta vprašanja bo odgovorila bodočnost.

KAKO SODIJO PO SVETU

Nemci smatrajo, da je nova pogodba važno in pomembno sredstvo za novo mirno življenje in življenjski red na Balkanu. Pogodba je po tem mnenju važna podlaga za bodoči razvoj, ki bo Turčiji zavaroval položaj, na katerem bo lahko igrala veliko vlogo kot soseda jugovzhodne Evrope.

Tudi v Italiji naglašajo, da ima turško-bolgarska pogodba velik političen pomen in jo je zato treba pozdraviti.

V Franciji sklepajo, da pomeni nova pogodba velik udarec za angleški vpliv na Balkanu. Po tem naziranju je sedaj na vsem balkanskem prostoru edino še Grčija pod angleškim vplivom. Nekateri listi kljub temu sklepajo, da bo nova pogodba mnogo pripomogla za ohranitev miru na Balkanu, drugi pa celo menijo, da je bil na Balkanu s tem ustvarjen trajen mir.

Po ameriški sodbi sta k sklenitvi tega pakta mnogo več pripomogli Rusija in Nemčija, kakor pa Bolgarija in Turčija, ki sta pakt sklenili. Nemčiji je baje veliko ljubše, da na Balkanu ostane dosedanji položaj, kakor pa, da bi Balkan postal izhodišče novih nemških podvigov proti Veliki Britaniji čez to ozemlje.

Kakor vidimo, so mnenja močno različna, kljub temu pa je mogoče iz njih posneti, da vsa svetovna javnost pripisuje Balkanu velik pomen.

Tudi v Bolgariji in Turčiji je zavladalo spričo sklenitve nove pogodbe veliko zadovoljstvo. Kljub temu prihaja iz Bolgarije uradno sporočilo, da ni umaknila svojih čet s turško-bolgarske meje, kakor so to pisali tuji listi.

Kakšen je položaj Grčije v sedanjih razmerah, o tem poročamo v posebnem članku.

■ Velika Britanija smatra po prečinitvi odnosa z Rumunijo vse blago namenjeno za Rumunijo, za tihotapsko blago. Zdaj je nastopila tudi za Antonescovo Rumunijo blokada...

■ Mesto El Agheila je bilo ob priliki nedavnega napada skoraj do tal porušeno. Mesto leži nekaj sto kilometrov pod Bengazijem v severni Afriki.

■ V bolgarski prestolnici Sofiji so te dni imenovali madžarskega zunanjega ministra Homana za častnega doktorja tamošnje univerze.

■ Novi orjaški bombnik »Consolidated Aircraft« je dosegel v poletu nov ameriški rekord. Vozil je približno z brzino 430 kilometrov na uro.

■ »National Samling« je gibanje na Norveškem. Ustanovil ga je znani nemški simpatizer major Quisling. To gibanje je nedavno priredilo zborovanje, na katerem so dobili razni politični voditelji nekatera važna navodila.

Franc Kristan

Na Selu pri Vodichah je v nedeljo za vedno zatisnil svoje trudne oči posestnik Franc Kristan. Pokojnik je bil mož, ki jih danes tako red-

ko srečavamo v življenju. Zelo bister po svoji naravi je imel neugnano željo za znanjem. Ni je bilo knjige, ki je Kristan ne bi prečital, ako je prišel do nje. Naročen je bil na vse naše ljudske knjižne izdaje, pogosto posečal javne knjižnice in širil svoje duševno obzorje, da je bil redko izobražen kmet. Vzoren gospodar na svojem lepem posestvu se je ves posvetil združnim in kulturnim organizacijam naše vasi. Bil je dolgoleten član glavnega odbora Kmetijske družbe, član upravnega odbora Kmetijske hranilnega in posojilnega doma, duša domače mlekarke zadruge in posojilnice, član krajevnega šol. odbora itd. itd. Zelo vneto je podpiral kmetijsko mladino in bil soustanovitelj Društva kmetijskih fantov in deklet v Šenkovem turnu.

Med prvimi pokretaši povojnega kmetijskega gibanja na Slovenskem je bil Kristan soustanovitelj SKS in zvest pristaš kmetijskega pokreta do svoje smrti.

Dober po svojem srcu, globoko prežet socialnih misli, je pokojni Franc Kristan užival splošne simpatije in spoštovanje pri vseh, ki so ga poznali. Njegovo dobro ime je segalo daleč preko meje kamniškega okraja.

Goreče je ljubil svojo domačo grudo, ki naj mu nudi lahek počitek.

Kristana bomo ohranili v trajnem spominu.

Banovinski proračun

V soboto je bila končana razprava o banovinskem proračunu za dravsko banovino. Proračun je bil sprejet nespremenjen kakor je bil predložen in velja za devet mesecev od 1. aprila do konca letošnjega leta. Proračun znaša 125.1 milijona dinarjev in je za 19 milijonov dinarjev večji od sedanjega.

Za kritje proračunskih izdatkov služijo sledeče davščine: 50 odst. splošne banovinske doklade na vse neposredne davke, 5 odst. cestne, 5 odst. zdravstvene in 37 odst. šolske doklade. Z novim proračunom je povečana trošarina na pivo od 60 na 100 din pri hektolitru. Nadalje so povišane takse na prenos nepremičnin.

Že lansko leto je bilo izvršeno povišanje od 4 na 6 odst., od 1. januarja t. l. pa znaša državna taksa pri prenosu nepremičnin do vrednosti 200.000 6 odst., do 1 milijona 7 odst., do 5 milijonov 8 odst. in nad 5 milijonov 10 odst.

Sedaj se s 1. aprilom poviša tudi banovin-

ska prenosna taksa na nepremičnine, ki bo znašala pri prenosu nepremičnin do 200.000 din 3 odst. (doslej 2), do 1 milijona din 3 odst. (doslej 2), do 5 milijonov 4 odst. (doslej 2), nad 5 milijonov pa 5 odst. (doslej 2 odst.).

Skupna obremenitev z državno in banovinsko takso na prenosne nepremičnine pa se s tem poviša pri prenosu nepremičnin v vrednosti do 200.000 din od 8 na 9 odst., do 1 milijona din od 8 na 10.5 odst., do 5 milijonov din od 8 na 15 odst. K temu je še prišteti občinsko takso na prenos nepremičnin.

Od prenosa kmetijskih nepremičnin med kmetovalci ostane banovinska prenosna taksa nespremenjena, to je 1 odst., če so lastniški predniki in pridobitelji med seboj sorodniki v premi črti ali so s takimi poročeni ali zaročeni. To velja tudi za prenose kmečkih nepremičnin med možem in ženo, kakor tudi med ženinom in nevesto z ženitovanjsko pogodbo, ali če se izvrši prenos ob istih pogojih od adoptivnih staršev na adoptivne otroke ali od očma oziroma mačehe na pastorka ali pastorko.

Kmetijska mladina

ŠENKOV TURN

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Šenkovem turnu je imelo v nedeljo, 16. febr. t. l. svoj redni občni zbor. Kakor drugod, tako so tudi pri nas v preteklem letu izostale tekme v kmetijskem delu, seveda ne po naši krivdi. Toda društvo kljub temu ni mirovalo. V poletnem času smo prirejali razne izlete in sestanke. Sedaj pa prirejamo igre, ker se članstvo tudi na ta način izobrazuje. Dne 12. januarja t. l. smo uprizorili dramo »Razvalina življenja«, ki je zelo dobro uspela. 9. febr. pa smo gostovali v Radomljah na Sokolskem odru. Tudi tam je igra nepričakovano dobro uspela in se ob tej priliki članstvu Sokolskega društva zahvaljujemo za njihovo gostoljubnost.

Pri volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen tov. Viktor Kristan; podpredsednik je tov. Miha Hafner; tajnik tov. Silvester Letner; blagajnik tov. Franc Marn; načelnik sportnega odseka tov. Mirko Sršen, načelnik propagandnega odseka tov. Franc Marn, tovariši Franc

Kristan, Janko Špenko, Manca Nahtigal, Demetriji sršen so odborniki; Miha Zupin in Franc Sršen pa sta nadzornika. — Med drugim, smo sklenili ustanovitev društvene knjižnice, da bi s tem nudili članom še več možnosti za izobrazbo. Za knjižničarko smo izvolili tov. Meto Sršen. Nadalje smo sklenili, da bomo priredili v bodočem letu več iger, eno predavanje, več izletov in sestankov in če bodo razmere dopuščale tudi tekmo žanjic.

Nato je predsednik tov. Viktor Kristan zaključil lepo uspeli občni zbor in pozval navzoče, da zastavijo vse sile za nadaljnji razmah društva in uspehi ne bodo izostali. Fr. Marn

Opomba ured.: Vzorno delovanje društva stavljamo za vzgled, zlasti tistim kmetijskim fantom in dekletom, kjer še nimajo Društva kmetijskih fantov in deklet. Tako bi morali delati povsod, ker le na ta način bomo rešili našo vas zaostalosti in izkoriščanja.

GRAHOVO

V nedeljo, 16. febr. 1941 se je vršil redni občni zbor našega društva, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: Janez Znidaršič, Bločice, predsednik; Jakob Šilc, Žerovnica, podpredsednik; Matija Knap, Žerovnica, tajnik I.; France Gornik, Grahovo, tajnik II.; Ivan Mavko, Žerovnica, blagajnik. Odborniki so: Zdravko Ogrinc, Grahovo; Matevž Drobnič, Bločice, Ivan

Levar, Grahovo; Malka Debevc, Lipsenj in Pepca Hribar, Žerovnica. Nadzornika sta: Lojze Ule in Andrej Šega, oba iz Žerovnice.

Dne 13. t. m. se je poročil agilni tovariš, dolgoletni blagajnik in podpredsednik Društva kmetijskih fantov in deklet tovariš Andrej Turšič iz Žerovnice z gđc. Micko Zabukovecovo iz Bločic. Novoporočencema želimo v zakonskem stanu vse najboljše.

GOTNA VAS

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet v Gotni vasi bo imelo 10. redni občni zbor v nedeljo 2. marca t. l. v gostilni g. Ivana Lesjaka s pričetkom ob 2. uri popoldne. Na občni zbor vabimo vse naše člane in članice, da si bomo skupno napravili načrt za bodoče prosvetno delovanje.

ŠT. PAVEL PRI PREBOLDU

Kljub težkim razmeram, v katere smo nehote pritegnjeni in času, ki je v našem življenju tako nestalen, mi fantje in dekleta na vasi, organizirani v Društvih kmetijskih fantov in deklet kot prosvetni organizaciji ne klonemo. Zavedamo se važnosti našega dela za nas kot za splošnost, celoto. Čeprav je naše delo včasih omejeno, nas sicer ne moti, kajti tako vzvišeno in važno delo za duhovni preporod naše vasi je potrebno in nujno za bodočnost našega naroda.

Zato ker se zavedamo važnosti našega dela ne omagamo niti v teh časih, ko se ves svet maje in čaka na neko rešitev. Vneto sklicujemo članske sestanke in debatne večere, kjer se potom samoizobrazbe učimo in izpopolnjujemo. Prirejamo razne dramske prireditve in tako izvršujemo naš prosvetni program za zimsko dobo.

Ne čakamo in ne zanašamo pa se na nikogar. Kajti odgovornost za kako rešitev za našo vas je v njej ne pa izven nje.

PREBIVASTVO PARIZA

Po najnovejših cenitvah šteje glavno mesto bivše Francije, Pariz 4,247.957 prebivalcev. Do teh števil so prišli na podlagi števila izdanih živilskih nakaznic. Pred današnjo vojno je štel Pariz štiri milijone in pol prebivalstva, a je razumljivo, da je zaradi vojne to število padlo. Pariz je namreč zapustilo večje število tujcev, ki se vanj do danes še niso vrnili. Prav tako je po nemški zasedbi odšlo iz Pariza precej Francozov, ki bivajo in žive zdaj v nezasedeni Pétainovi Franciji. Kdove kdaj bo Pariz ponovno prestolnica (la capitale) Francoske republike.

STAROST NAŠE ZEMLJE

Profesor Delury z vseučilišča v Manitobi je izjavil, da je precej točno izračunal starost naše zemlje. Ta starost naj bi znašala 1,750.000 let. — Njegov račun s eopira na analizo 10gramskega koščka urana. Uran je med najbolj redkimi kovinami in na vsej zemlji ga je samo 500 gramov. Evropski geologi so prišli do istih rezultatov ko dr. Delury. Uran spada med radioaktivne snovi.

ČLOVEŠKEGA RODU

je bilo leta 1800 po vsem svetu 775 milijonov, leta 1850 1 milijardo in 75 milijonov, leta 1900 že 1.574.000.000, v začetku svetovne vojne leta 1914 1 milijardo 804 milijone, v letu 1936 pa celi dve milijardi in 41 milijonov. Torej je število človeštva kljub veliki in vsesplošni moriji med leti 1914—18 prav do sedanjih dni nepretrgoma raslo.

Zdelo se bo komu, da je svet z ljudmi prenatrpan, naj pa se ne čudi, če mu povemo, da bi mogla naša zemlja prehraniti še dvakrat toliko ljudstev kot jih zdaj, čeprav je na zemljski krogli le 150.000.000 kv. km (30%) kopne zemlje. Ostalo so morja in predeli večnega ledu in mraza. Kdo bi vedel navesti števila žrtev, ki jih bo ugonobila današnja svetovna voj-

Grčija in Balkan

Po vsem, kar se je zgodilo na Balkanu, je sedaj odprto vprašanje Grčije.

Po ameriških vesteh baje Nemčija pritiska na Grčijo v tem smislu, da naj bi se čim prej končal grško-italijanski spor, Nemška poročila resničnost teh vesti odločno zanikajo. Nemčija ni podvzela prav nobenega koraka glede italijansko-grškega spora. Odnosaji med Nemčijo in Grčijo so ostali nespremenjeni. Doslej baje sploh ni razloga, da bi se kakor koli spremenili.

Turško mnenje je, da Bolgarija ne bo pristopila k zvezi osi in da tvori nova turško-bolgarska pogodba oviro za prehod nemške vojske skozi Bolgarijo proti Grčiji. Turčija je ohranila veljavnost svojih obveznosti z Anglijo in Grčijo

O splošnem položaju pišejo turški listi v tem smislu, da je turško-bolgraska pogodba sad turškega dela in prizadevanja za mir na Balkanu. Novi pakt ne pomeni zmage osnih sil. Turčija je sklenila najprej pogodbo z Grčijo, ki je še vedno v veljavi, nato je dosegla ustanovitvev balkanske antante, ki je kasneje razpadla, končno pa je sklenila Turčija pogodbo z Anglijo. Ta zaporednost pomeni življenjske interese Turčije. S sklenitvijo nenapadalnega pakta ni Bolgarija prevzela samo obveznosti do Turčije, ampak tudi do Grčije. Ako bi Bolgarija ne spoštovala teh obveznosti, potem ima Turčija zopet proste roke.

Angleški listi naglašajo, da mora Anglija sedaj povečati svojo pomoč Grčiji. Grško-turški pakt sicer ni postal to, kar je želela z njim doseči Anglija, vendar tudi Nemčija sedaj nima proste poti na Solun. Edina kočljiva točka v turško-angleški pogodbi je vprašanje Rusije. Turčija je namreč v tej nekoliko omejena. Po pogodbi namreč ne bi mogla nuditi take pomoči, ki bi jo dovedla v spore z Rusijo. Na splošno pa Angleži sodijo, da si nihče ne more prav predstavljati ruske politike na Balkanu, ker nihče stvarno ne pozna ruskih načrtov glede Balkana.

Tako je torej vprašanje Grčije tudi po bolgarsko-turški pogodbi samo nova uganka v verigi premnogih ugank, ki jih zastavlja razvoj sedanje vojne.

Podoba je, da si Anglija prizadeva nuditi Grčiji čim več pomoči. Odtod deloma tako pospeševanje ofenzive v Afriki. Anglija želi tamkaj sprostiti kar največ svojih čet, ki bi jih potem lahko vrgla na albansko bojišče. Na potek in razvoj bojov na albanskem bojišču novi položaj doslej še ni imel nobenega vidnega vpliva. Na bojišču vlada že nekaj časa slabo vreme. Več rek je prestopilo bregove in se zato nekatere ceste neuporabne, kar znatno ovira premikanje čet, posebno pa dovoze novih rezerv. Kljub temu poročajo Grki skoraj vsak dan o zavzetju novih planinskih postojank. Italijanske protinapade Grki po lastnih poročilih uspešno odbijajo.

GLASOVI O MIRU

Med najrazličnejšimi ugibanji o nadaljni usodi Grčije je zanimiv bolgarski glas. Bolgarsko časopisje namreč zatrjuje, da bo morda Nemčija že v najkrajšem času naslovila na grško vlado poziv, naj objavi pogoje za sklenitev miru z Italijo. Nekateri bolgarski listi izražajo mnenje, da bo morala Grčija brezpogojno odgovoriti na ta poziv.

Od drugod prihajajo zopet vesti, da bi Grčija za sklenitev miru zahtevala nekaj ozemlja bivše Albanije, kjer je Grško prebivalstvo v večini. Bržkone bo tudi na vrsti vprašanje Dodekaneza, to je skupine grških otokov, ki so sedaj v italijanski posesti.

Seveda je to vprašanje težavno, ker bi z ugoditvijo Italija izdala iz rok važna oporišča za letalsko in podmorniško vojno z Anglijo. Zato nas ne preseneča, ko po drugi strani prihajajo poročila, da bi za sklenitev miru Italija sama zahtevala nekatere važne postojanke na grškem ozemlju zase. Kaj se bo zgodilo, nam bo pokazala bližnja bodočnost. Na vsak način pa je mogoče pričakovati presenetljivih dogodkov.

Nas seveda v prvi vrsti zanima vprašanje, kako se bo razvijal doslej položaj na Balkanu. Ali nam bo ostal ohranjen mir? Po vsem dose-danjem sklepamo, da lahko odgovorimo na to vprašanje za daljšo dobo pritrdilno.

NEVARNO STANJE

Bolgarski poslanec dr. Nikolajev je v so-branju rekel, da je stanje v državi zelo resno in celo nevarno. Z mobiliziranci se vozijo agitatorji tujega razsula. Ostro je kritiziral tudi nerednosti, ki se dogajajo pri rekvizicijah in pri izvajanju mobilizacije.

Poslanec Batenberski je poudaril, da so pontonski mostovi čez Donavo pri Ruščuku že postavljeni, poslanci pa niso poučeni, v kakšne namene to služi.

Posebno zanimivo je bilo vprašanje poslanca Sivinova. Ta je dejal, da se bolgarsko ljudstvo v glavnem zanima zlasti za vprašanje prehoda nemških čet skozi Bolgarijo in kakšno stališče bo zavzela glede tega Jugoslavija.

Predsednik vlade Filov na to vprašanje sploh ni odgovoril.

General Weygand, poveljnik francoskih čet v Tunisu in Maroku.

IVAN NEMEC:

Smrt Boška Boškovića

Novembrska megla se je spustila na Cer, Moravico, Drlje in daleč tja čez planinske grebene, ki so komaj komaj prodirali s svojimi vrhovi v jasnino. Bilo je mrazeče. Iz megle so se puščale drobne kapljice in dražile kožo, raztresene cerske hiše pa so se s svojimi kamenitimi stenami skrile v megleno pokrivalo. Le tu in tam je bilo slišati kakšen otožen glas kože, ki so marljivo iskale hrano med krčljivimi grmiči in robotimi skalami črnogorskih planin.

Nenadoma se je zaslil nekje od daleč rjoveči moški glas, ki je raztrgano odmeval med skalami in utonil v megli. Kakor v smrtnih krčih umirajoči, je zopet zaječalo skozi megleno roso, pred Vukotičevo hišo pa je planil iz gozda Juro Mokranjac.

»Mile! je zavpil, da se je kamnita hiša kar stresla. »Joj meni Mile!...«

Vukotić je tedaj skočil skozi vrata in obstal na pragu pred spečim Jurom.

»Juro, brate! Kakšna nesreča?...«

»Mile, o, Mile! Boško je mrtev!«

»Boško?«

»V gozdu pod Studencem leži z razrezanim trebuhom. Kje imaš nož? Boško je mrtev! Boško!...«

»Boško Bošković?« je zaškrtal Vukotić z zobmi in z desnico segel za pas.

»Mrtev je in... da...«

»Boškooo!« je blazno zavpil Vukotić in kar padel v sobo. Potegnil je dolgi nož in besneč oddirjal z Jurom v vas. Kakor brez sape sta

udrta k Popoviću v koč, vihtela nože in grgrala:

»Boško je mrtev, Boško!... Boškooo!... Muslimani so ga...«

»Boško Bošković? je zahropel tudi Popović in prijel za nož, žena in otroci pa so zacvilili.

»Da, Boško; pod Studencem leži v lastni krvi; Boškooo!...«

Trojica se je pognala tedaj naprej. Zatulili so skozi planino in hrešče ponavljali:

»Boško je mrtev! Mrtev je Boško. Smrt za smrt!... Boškooo!...«

Klici so razvneli vso vas. Mahoma se je zbrala na križišču gruča ljudi, iz soseščine pa so prihajale nove skupine. Mokranjac se je tedaj izluščil iz gruče, sivo zaobrnil oči, lice pa se mu je skermžilo kakor ranjenemu tigru. Zarjovel je in planil na Jusufova vrata.

»Smrt!« je hropelo iz njega in se odbijalo v množici.

»Smrt!« je zopet zahreščal Mokranjac in pod pritiskom njegovih pleč so vrata popustila. Z velikim truščem se je zrušil z vratmi vred v predsobo, pred njim pa se je znašel Jusuf, edini musliman v vasi. Mokranjac je skočil in z močnim sunkom porinil Jusufu nož v prsi. Nesrečnež je padel in niti zakričati ni imel časa.

»Smrt!« je z zverženimi usti ponovil Juro, in kri je brizgnila v strop. Skozi vrata se je rinila množica, sveža kri pa je vzbudila v vseh krvoločnost. Vihteli so nože in vreščali: »Smrt! smrt!«

Iz sobe je prestrašena stopila Jusufova žena in dvignila roke, toda Jurina krčevita pest ji je v trenutku zlomila vrat. Z nogo je sunil v vrata in se preko trupla Fatime prekucnil v sobo.

Čez njega pa se je vsulo vse, kar je sploh moglo skozi tesna vrata. Juro se je s težavo dvignil izpod nog besnečih ljudi, Vukotić pa je za stopalo potegnil Jusufovega sina iz nekakšnega zaboja, z levico je prijel še za drugo nogo in mahnil po zaboj, da se je otrokova lobanja raztreščila na koščke. Kri je zopet brizgnila po stenah in Vukotiću v obraz, iz vseh grl pa je nenehno zvenelo:

»Smrt, smrt! Kri, kri...«

»V Drlje!« je nekdo zavpil pred hišo in vse je zopet planilo. Kosta Krajšinac je izbil leseno okno in kos zidu ter skočil... Pod oknom se je gnetla množica in kdo bi verjel, toda Kosta je skočil na lastnega sina in mu zlomil tilnik.

Dvignil se je in v prsih mu je votlo zagrgalo. Hotel je dvigniti sina, toda ni imel več časa! Množica ga je potegnila za seboj in tisti trenutek ni več vedel, da je pred Jusufovo hišo obležal tudi njegov sin.

»V Drlje! Smrt Turkom, smrt! Boško je mrtev, Boško! Kri za kri... Smrt!« je šumelo in grmel v valujoči masi. »Smrt!« so ponavljala drevesa in iz megle je odmevalo:

»Smrt!«

Čez kamenje in kozje steze pa je drla v sedno vas divja človeška druhal in nosila smrt: »Kolji!« je blazno ponavljal Mokranjac in tekel na čelu množice.

»Kolji in trgaj!« se mu je pridružil Vukotić in klici so prešli na ostalo ljudstvo. Kakor kuga je šlo od človeka do človeka, od fanta do dekleta in celo otroci so tekli za starejšimi ter prav tako blazno vpili:

»Smrt! Kolji, trgaj, kri, kri... Smrt Turkom. Boško je mrtev! Kri! Kri!...«

Admiral Darlan

Sredi meseca februarja je stari maršal Pétain imenoval za zunanjega ministra nezasedene Francije in za svojega zakonitega naslednika v svojstvu predsednika države znanega admiral **Darlan**.

Ta je bil rojen v francoski pokrajini Gascogni in se je že kot mladenič popolnoma posvetil pomorstvu. Darlan je stoodstoten pomorec, z vsemi vrtilinami odločnega in bistrega duha, ki ga v človeku izkristalizira naporna in natančna služba na morju.

Francoski admiral **Darlan**, ki je bil po dolgotrajni vladni krizi v Franciji imenovan za namestnika državnega poglavarja maršala Pétaina. Darlan je pristaš sodelovanja Francije z Nemčijo, toda le na gospodarskem polju.

Predpostavljani so že zgodaj spoznali vrline pomorščaka in človeka Darlana. Zato so mu že kot tridesetletnemu pomorskemu častniku zaupali francosko sredozemsko vojno mornarico, ki ji je bil admiral Darlan siguren in odločen poveljnik precej dolgo. Ker je notranje izredno discipliniran človek, je od vsakogar zahteval strogo disciplino, katero si je znal pri-

Na ovinku pred vasjo je Mokranjac dohitel Imrovo Fejšo. Dekle se je hotelo umakniti s ceste pa ni bilo več časa. Mokranjac je ves pe-neč skočil na žrtev in ji porinil ves nož v hrbet. Dekle je samo še zaječalo in se mrtvo zgrudilo po tleh. Brcnil jo je še z nogo, Vukotić pa zagrabil za nogo in vlek el truplo po ostrem kamenju, dokler mu ni ostala v roki samo še noga. Kosta se je medtem preril v ospredje in za lase vihtel Fejšino glavo, ves obraz pa mu je bil rdeč od krvi.

Nasproti množici je prišlo nekaj žensk, muslimank, ki so gnale koze na pašo. Obstale so na cesti z drobnico in začudeno zrle v divjajoče, ki niso bili več podobni ljudem.

Prvi je zopet planil Mokranjac. Čez drobnico je skočil in z levico zagrabil neko muslimanko za lase, z desnico pa ji je prerezal vrat. Hotel je suniti še drugo, toda Kosta in Vukotić sta bila še hitrejša. Kosta je sunil mlado Rasimo v hrbet nato pa pokleknil na umirajočo in jo z nožem zbadal po vsem telesu. V rokah mu je ostala samo glava.

Za nekaj minut je bilo slišati med rjoventjem ljudi strašne smrtno klice:

»Alah, bodi milostljiv!«, nato pa je vse utonilo v vretju in grgranju nerazumljivih glasov. Kakor bi trenil in cesta je bila prazna. Ni bilo več drobnice, niti muslimank. Iz hropečega vpitja je bilo razlikovati le otroške podivjane glaso-ve:

»Smrt! Kolji, trgaj!«

Vsak gib pobesnelih je oznanjal smrt in kakor bi povsod visele slike smrti.

Na cesto je ostalo še nekaj kosov kozjega in človeškega mesa, vse drugo pa je bilo razmeta-

boriti kakor koli že. Zaradi tega so ga med prvo svetovno vojno z morja pozvali na suho. Tako se je Darlan udeležil vseh bojev na reki Meusi in se boril tudi v Lotaringiji in pred slovitim Verdunom. V boj je posegal s svojim oddelkom lahke mornariške artilerije in z njim med ostalim uničil celo enega izmed slovitih velikih nemških topov, ki so streljali na Pariz iz velike daljave. Kakšni so bili ti topovi, smo že pred nedavnim govorili v »Kmetstem listu« v daljšem članku o daljnostrelnih topovih.

Kljub vsem tem in še neštetim zaslugam je Darlan šele leta 1934. postal podadmiral in obenem poveljnik francoskega brodovja na Atlantskem oceanu. V svojstvu vrhovnega admiral celokupne francoske vojne sile je bil vice-admiral Darlan imenovan šele teden dni pred izbruhom današnje vojne.

Njegovo imenovanje na položaj zunanje-ga ministra pomeni v bistvu Pétainovo zmago nad bivšim podpredsednikom vichyjske vlade Pierrom Lavalom, ki ga je pred dobrimi tedni dal sivolasi maršal Pétain celo zapreti. Laval je namreč odločen pobornik misli, da naj gre Francija Hitlerjevi Nemčiji čim bolj na roko. Tudi so bile vroče Lavalove želje, naj vichyjska vlada francosko bojno brodovje nekako odstopi. Temu se je maršal Pétain odločno uprl in dal Lavalu, ki je pričel po Vichyju nekaj spletkariti, aretirati. Vendar ga je moral na zahtevo iz Berlina izpustiti in že se je zdelo, da bi Laval lahko vsak čas spet prišel v Pétainovo vlado. Laval je s svojimi spletkarijami povzročil dolgotrajno krizo vichyjske vlade. Da bi krizo rešil, je stari francoski vojščak Pétain poslal k Lavalu kot svojega poslanca admiral **Darlan**, ki pa v svoji nalogi ni uspel, ker je Pierre Laval stavil takšne pogoje, ki za francosko vlado in francosko čast niso mogli biti sprejemljivi. Da pokaže svojo odločnost braniti Francijo pred vsakršnimi napadi in nezakolitostim, je Pétain slednjič imenoval za podpredsednika svoje vlade admiral **Darlan**. Kot že povedano, je to imenovanje velik Lavalov poraz, dočim je v nezasedeni Franciji prišel pravi mož na pravo mesto.

no doli do vasi. Kosta je vlek el tri glave in jih povezal za lase. Vukola Pantić pa je nataknil odrezano glavo na kol in stekel na čelo krđela. Njegov glas ni bil več podoben glasu živega bitja. Po bradi in okrog ust so mu tek le pene, oči so mu izstopile iz jamic, z jezikom pa je hlastal v zrak.

»Smrt Turkom!« je z vso močjo zavpil Mokranjac in hotel prehiteti Pantića, ki se je zagnal na prag Redžepove hiše. Tedaj je počilo nekaj strelav in Pantić se je mrtev zvrnil pod vrata. Iz gornje vasi so zopet zagrmel e puške, ki so podivjance še bolj razkačile. Niso gledali na nevarnost in nihče ni vprašal za smrt, ki je zvesto spremljala druhal in kosila... Mokranjac je solzen v očeh preskočil Vukotičevo truplo in vlomil lesena vrata. Puške so se zopet oglasile in Mokranjac je zavih tel roke; odskočil je od vrat in padel čez prag. Nenadoma se je zopet dvignil. V smrtnih krčih je skočil v sobo in zaril nož v prsi prvi žrtvi, ki mu je padla v roke. Kri je zopet brizgnila naravnost v Jurin obraz, nato pa se je poleg umirajoče Fazine mrtev stegnil tudi Mokranjac.

Za Mokranjcem je prihrumel Kosta. V levici je krčevito stiskal svoje glave, z desnico pa je začel mrcvariti Mokranjčevo truplo. Kosta ni več delal razlike med svojimi in muslimani. Pred očmi mu je visela le še rdeča megla in vse ozračje je bilo en sam musliman, ki mu mora vsaj enkrat zagnati nož v hrbet. Pod Mokranjcem je zdajci nekaj zaječalo in Kosti so se divje zavrtel e oči. Sunil je v razcefrano Jurino truplo in zagrabil žrtev, ki je ležala pod njim za lase ter ji odrezal glavo. Divje je še nato pogledal po sobi, toda živega ni bilo več opa-

Admiral Darlan je sicer pristaš ideje o prijateljstvu Francozov in Nemcev, vendar pa je potrebno poudariti, da tudi kot tak nikdar ne bo dovolil, da bi se kakor koli kršile ali spreminjale določbe premirja med Nemčijo in Francijo. Darlan je še vedno, in to danes bolj kakor nekđaj, poveljnik francoskega vojnega brodovja, ki predstavlja močno in veliko silo, katera še vedno lahko vpliva na evropski in svetovni politični in vojaški položaj. V ostalem je admiral Darlan tudi večak v vprašanih Daljnega vzhoda, na katerem ima Francija nekaj svojih kolonij (Indokina), na katere pohlepno gleda japonski imperializem, ki pa se mu v skrajnem slučaju namerava Darlan odločno postaviti po robu.

Pétain in Darlan sta med Francozi dva moža-stebra, ki uživata vse spoštovanje in avtoriteto. Zato Francozi z velikim zaupanjem gledajo na ta dva moža in na njuno delo za narod in državo. Z—r.

Iz naših krajev

× **Obisk na Madžarskem bo napravil še ta teden jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar Marković.** Ob tej priliki bodo zamenjane tudi listine o prijateljstvu med Jugoslavijo in Madžarsko. Naš zunanji minister je bo s tem vrnil oobisk madžar. zunanjemu ministru dr. Csakyju, ki je mesec dni po obisku v Jugoslaviji, umrl.

× **Iz poročila načelnika prosvetnega oddelka na zasedanju banovinskega sveta je razvidno, da je v Sloveniji 958 osnovnih šol, otroških vrtcev in zavetišč s skupno 4236 oddelki, 3866 učitelji in učiteljicami ter 183.182 otroci. — Meščanskih šol je 51 s 313 oddelki, 539 učitelji in 10.817 učenci. — Srednjih šol je 20 s 327 oddelki in 13.820 dijaki. Profesorjev je 521.**

× **Ali je odkrito novo sredstvo proti raku?** Na nekatere članke, ki so se zadnji čas pojavili v beograjskih novinah o novih načinih zdravljenja raka, objavlja Jugoslovensko društvo za raziskovanje in pobijanje raka, da se danes rak

ziti. Z enim samim korakom je nato skočil čez prag, za njim pa so se vlek le mučeniške glave.

»Smrt, smrt, kolji, kolji! je zahropel, nato pa se mu je v grlu topo zataknilo.

Iz Kostinih glav je počasi curljala kri in padala na cesto... Trpek izraz smrti je visel v zaobrnenih očeh. Vse žrtve so tudi mrtve gledale početje človeka... in kakor bi ne bile mrtve! Kakor bi v smrtni grozi spraševale: Zakaj?!

V vasi se je medtem razvilo najbolj krvavo klanje. Vsi napor i orožnikov so ostali brezuspešni. Spodnji del vasi je divja druhal obvladala in v trenutku ni bilo več živega bitja v nobeni koči. Vpitje in rjoventje je postajalo vedno bolj mučno in moreča množica se je pripravljala, da zavzame tudi gornji del vasi. Orožniki so v naglici napravili barikade in skušali za vsako ceno preprečiti nadaljnje prelivanje krvi, toda smrt je nenehno kosila naprej.

Pri prvem naskoku je padlo nekaj čez dvajset Cerovčanov in dva orožnika; pri drugem pa orožniki niso omgli več vzdržati. Nihče se ni oziral na smrt! Človeške zveri so dozadaj pritisnile na sprednje vrste in planile čez barikade. Začelo se je novo klanje. V boju jih je padlo kakšnih sto, zato so drugi še bolj besno planili v gornji del vasi. Od orožnikov je samo šest odneslo zdrave glave in so se morali v naglici umakniti proti Moravici. Drlje svoji usodi ni moglo več uteči. Poživljeni ljudje so pobili vse, kar je bilo živega. Niti živalim niso prizanašali. Cerovski otroci so nato prihajali zadaj za odraslimi in z nekim prav tako blaznim veseljem zbirali ušesa ter ostale človeške ude, ki so ležali po cesti.

lahko učinkovito leči edino na kirurški način ali pa z obsevanjem raka s pomočjo röntgena in radia. Vsaka druga metoda je tratenje dragocenega časa. Tudi omenjene tri učinkovite metode (kirurgija, radium in röntgen) so lahko uspešne samo, če se jih zdravniki pravočasno poslužijo. Ta svoj sklep in mnenje sporoča omenjeno društvo javnosti v interesu bolnikov, da se ti ne bi dali zavajati k raznim neraziskanim metodam, ki se tu in tam navajajo kot uspešni načini zdravljenja raka.

× **Slovenec** od 22. febr. ostro graja predvajanje sovjetskih filmov v ljubljanskem kinu »Unionu«. V podkrepitev, kako silno škodljivi so sovjetski filmi, navaja tudi pisanje »Domoljuba« in »Katoliškega lista« o tej mučni zadevi. Na koncu članka pravi »Slovenec« še tole: »Kion »Union« je po naši vednosti več ali manj v rokah katoliških ljudi. Naj se ti ogledajo v »Domoljubovem članku.« Domoljub pa takole piše o predvajanju sovjetskih filmov v kinu »Unionu«: »V članku v jasnih potezah prikazuje, kako različna kino podjetja samo zaradi denarja uprizarjajo malo ali nič vredne filme iz Sovjetske Rusije.« Kino »Union« je predvajal več dni zaporedoma pri popolnoma razprodani dvorani ruski film »Cirkus«.

× **Zatajili so ga.** Večje število pristašev bivšega pravosodnega ministra dr. Laze Markovića je objavilo svoj izstop iz njegove radikalne skupine. Odrekli so se ga tudi beograjski občinski svetniki in ostali še naprej v občinski upravi. V opoziciji bo kmalu ostal g. Marković osamljen. Izgleda, da so mu ostali zvesti le še štirje Slovenci z dr. Korunom na čelu.

× **Ponarejevalci denarja obsojeni.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bila pretekli teden zaključena velika razprava proti 16 ponarejevalcem denarja. Ponarejevalci so imeli svoje delavnice in pomagace v bližini Radeč, v Zagorju, pri Ptujju in v Zagrebu. Obsojeni so bili od enega do štirih let.

× **Razkrita je bila v Zagrebu** nevarna atentatorska družba, ki je preteklo leto polagala bombe in peklenke stroje v stanovanjske prostore političnih prvakov HSS. Poslednji atentat je bil izvršen nedavno v prostorih angle-

škega kluba v Zagrebu. Pri tem je bila težko poškodovana neka gospa, ki so ji morali v bolnici odrezati obe nogi. Banska uprava je razpisala na glavo atentatorjev 100.000 dinarjev nagrade. To je rodilo hitro uspehe. Policiji se je na prijavo posrečilo poloviti večjo skupino atentatorjev, ki ima na vesti vse zločine preteklega leta, ko je bila vržena bomba tudi na dvorišče hiše dr. Vl. Mačka.

× **Madžarski prosvetni minister Homan** se je vračajoč iz Bolgarije ustavil za dva dni tudi v Beogradu. Bil je gost jugoslov. prosvetnega ministra.

× **Kmetijski dolgov** znašajo po najnovejših podatkih Priv. agrarne banke 3198 milijonov din, kolikor jih je banka prevzela. Število dolžnikov je bilo 798.000. Od teh je banka priznala le 2 in pol milijarde kmetijskih dolgov. Denarnim zavodom je PAB priznala v tekočem računu 1483 mil., v 3 odst. obveznicah 491 mil., 25 odst. odpis pa je znašal 531 milijonov din.

× **V ruski sirotišnici v Kikindi** je te dni umrl najbogatejši Rus za časa carske Rusije Arister Rezikov. V bivši carski Rusiji je imel Rezikov nešteto hotelov po vsej državi, bil je lastnik številnih rudnikov in tovarn in veljal za najpremožnejšega moža. Po boljševiški revoluciji je pobegnil v Nemčijo. Tam se je ukvarjal nekaj časa kot restavrater toda posel mu ni uspeval. Kasneje se je preselil v Jugoslavijo, kjer je popolnoma obubožal in sedaj umrl v sirotišnici.

× **V Zagrebu je umrl stolni kanonik Janko Barle.** Pokojni kanonik je bil zelo delaven na književnem polju in stalen dopisnik slovenskih časopisov in revij. Pogrebne svečanosti je opravil hrvatski nadškof dr. Alojzij Stepinac.

× **Žrtve okuženega mesa.** V bosanski vasi Porečju je kmet Janko Glavaš zaklal obolelo živinče. Družina je jedla meso, zaradi česar so štirje umrli. Prav tako sta umrla še dva sorodnika, ki sta jedla okuženo meso.

× **Italija nam bo dobavila še 666 vagonov riža.** To je zadnja pošiljka od 20.000 ton riža, kolikor ga nam mora Italija dobaviti na podlagi sklenjene pogodbe. Cena na debelo bo znašala 12 din za kg.

× **Novi guverner Narodne banke** se je mudil te dni v Ljubljani, kjer je imel konferenco s predstavniki denarnih zavodov. Dr. Radosavljević je napovedal zmanjšanje obtoka bankovcev v zvezi z ureditvijo zadolžitve države pri Narodni banki.

× **Draginja.** Od avgusta leta 1939. so se povisale cene vsem predmetom povprečno za 46 odstotkov. Cene nekaterim predmetom še vedno rastejo.

Iz tujine

× **Egiptski kralj Faruk** je bil dalje časa bolan. Imel je zlatenico, a je sedaj popolnoma okreval.

× **V Rusiji so se pričeli veliki letalski manevri,** pri katerih bo sodelovalo tudi 6000 padalcev.

× **Na svobodo so izpustili bivšega francoskega ministra,** ki ga je Pétainova vlada internirala v kraju Vals-le-Bainsu.

× **Bolgarska vlada je izdala odlok o racionalizaciji obleke in obutve.** Vsakega pol leta sme ena in ista oseba kupiti eno obleko in en par čevljev.

× **Po francoskih vojašnicah se odpravljajo kantine** in bo vlada kantinerjem izplačala posebno odškodnino.

× **Preko mesta Munkačeva** bo v prvi polovici marca vzpostavljena direktna železniška zveza med Sovjetsko Rusijo in Madžarsko.

× **V nezasedeni Franciji je prepovedano razširjanje vsakršnih letakov,** ki na kakršenkoli način slave Anglijo.

× **Novi bolgarski kmetijski minister Kušev** je po poklicu kmetijski strokovnjak. Vseučilišče je študiral na Dunaju in si tam tudi izbral življenjsko družico, ki je po rodu Nemka.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU.

Tukajšnje Društvo kmetijskih fantov in deklet ima svoj 11. redni občni zbor v nedeljo, dne 2. marca 1941. ob 2. uri popoldne pri predsedniku Jošku Tomažiču na Vitau z običajnim dnevnim redom. Fantje in dekleta vabljeni!

Kosta je vlekel za seboj že šest glav in s prstom kazal proti Moravici. Glasu ni več mogel iztisniti. Le v prsah mu je vrelo, iz rane na licu pa mu je curkoma tekla kri.

»V Moravico!« se je zaslíhal tanek ženski glas in zdajci je vsa druhal zavreščala:

»V Moravico! Smrt, kri, kri...« in se vsula po cesti.

Na kakšnih sto metrov iz vasi je Kosta omagal. Sredi ceste je padel na režeče glave in izdihnil. Popović ga je sunil v rebra, toda Kosta je bil mrtev in ni več čutil udarca.

»Smrt, smrt, kri, kri...« je zvenelo po soteski in turobno odmevalo tja gor pod Cer.

Za ovinkom je moreča vojska trčila na nove barikade. Neki orožnik je stopil z belo zastavo na občestni kamen in je hotel z dobro besedo pomiriti razdražence. Pri drugi besedi se je mrtev zgrudil na tla. Popović je z revolverjem upihnil nesrečnežu živlejnje in kmalu nato tudi sebi...

»Smrt!« je v odgovor zarjovela druhal, toda istočasno je zaropotala tudi strojnica. Padle so prve vrste. Čez moža se je zvrnila Popovičeva žena, okrog vratu pa ji je visel, kakor molek, venec človeških ušes. V smrti se je prijelja za okras, oči pa so ji še v smrti vpile:

»Smrt, smrt!...«

Smrt je kosila vseprek. Drug čez drugega so padali v občestni jarek. Padali so možje in žene, otroci in vse kar ni pobegnilo nazaj proti Drlju in Ceru. Bežali so in hropeli. Smrt je gnala ljudi in kakor da niso bili več ljudje. Čudna bitja so v divjem teku hropela in z za-

buhlimi obrazi strmela v meglo. Smrt je kosila! Klicali so jo sedaj in sedaj je kosila... padali so in cestni jarek ni mogel sprejeti vseh trupel. Vse skale in kamenje je bilo krvavo — kraljevali sta smrt in kri... Nekateri so onemogli padali v jame in zopet vstajali. Todor Krašić se je zvrnil v globino in ni ga bilo več!

In kakor bi ne bilo konca poti do Cera. Hiteli so in se spotikali po ostrem kamenju, daleč zadaj pa je še vedno v odlomkih ropotala strojnica. Ostanki Cerovčanov so planili v vas. Začelo se je nočiti.

Mrak se je tiho spustil na kršne planine in neslišno pokrtil kri. Pod Jusufovim oknom je še vedno ležal mrtev Kostin sin, sam Kosta pa sredi ceste, ki pelje proti Moravici. Med mučeniškimi glavami je ležala v lastni krvi tudi Kostina.

Noč je in nihče ne vidi, da je povsod razmetano človeško meso. Ob vsakem kamnu leži tudi po kakšen nos ali uho, pod mostom pa se je mrtev stegnil tudi Vukotić. Le malo Cerovčanov je ostalo živih, v Drlju pa je srečno utekel moriji samo Hašimov sinček, ki je bil slučajno v Moravici pri teti.

Drugi dan je sonce prodrlo skozi meglo in jasnina se je raztegnila po vsem hribovju. Pod Studencem je ležal z razparanim trebuhom Boško Bošković, starešina plemena, toda vseh žrtv strasti še niso prešteli. Preostanek živih v Ceru ni bil velik. Bili so večinoma starci in kakšno mlado dekle. Prestrašeno so se stiskali po kočah in ne vem — zdi se mi, da nihče med njimi ni vedel zakaj je tekla kri!

»Kdo je povzročitelj morije, kdo?« je odme-

valo po krvavih cestah in nihče ni odgovoril na vprašanje!

»Mokranjac?«

»Ne, revež ni vedel, da mori!«

»Bošković?«

»Ne! Pač. Ne, tudi Bošković ni kriv, saj leži mrtev pod Studencem in...«

»Morda duhovi?«

»Ne!«

»Kdo je kriv morije?...«

»Nihče? Zakaj vendar? Nihče... ah,« je vzdihnil stari Ribarčan in zaril tresoče roke v sive lase.

In vendar daleč tja proti Moravici leže ostanke človeških žrtv. Sovraštvo do muslimanov še vedno tli in peče!... Nova kri je padla v breme zaradi novih žrtv in smrt že zopet vpije!... Nihče ne ve zakaj je padlo toliko življenj, vedo pa, da je prelita kri le znanje za nove žrtve! Kdo bi odgovarjal na vprašanja? Kri je tekla in kdo more kaj? Nihče. Nič ne more... Ribarčan se je stresel:

Padli so in novi bodo vstali in kri bo zopet tekla... Glej! Drug za drugim vstajajo. Prihajajo iz teme vsi po vrsti.

Vukajlova Zarja sedi pri ognju; edina, ki je ostala v hiši živa. Zre v ogenj in groza jo spreletava. Vsi mrtvi vstajajo pred njo z nakremženimi in krvavimi obrazi in jo vabijo s seboj. Zarji se krčevito stiska srce in v grozi je zašepetala mrtvim:

»Zakaj?«

Opomba: Črtica je pomenek po resničnem dogodku iz leta 1924, ki se je dogodil na Ceru v Črni gori.

Italijanska artilerija na alban-
skem bojišču

Po nemškem
bombnem napadu
na London angle-
ški vojaki odstra-
njujejo ruševine

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

■ V Španiji, ki jo vodi general Franco, so pred nedavnim našeli več kakor pol milijona brezposelnih. Tako vidimo, da vročekrvna Španija še zdaj ni prebolela pogubnih posledic državljanske vojne.

■ V bolniško ladjo so preuredili znani holandski parnik »Oranje« (15.000 reg. ton). Parnik bo vozil angleške ranjence z Bližnjega Vzhoda, kakor poroča angleška agencija Reuter.

■ Madžarski zunanji minister Homan je odpotoval v bolgarsko prestolnico Sofijo, da tam podpiše kulturni sporazum med Madžarsko in Bolgarijo.

■ Ruski maršal Timošenko je izdal naredbo, ki zahteva, da se sovjetski oficirji morajo učiti tujih jezikov sosednih držav SSSR.

Sejmi

3. marca: Zabukovje nad Sevnico, Murska Sobotna, Radeče pri Zidanem mostu, Novo mesto, Unec, Videm-Dobrepolje, Vrankso, Ormož, Koprivna-Veliki dol, Oplotnica;
4. marca: Ljutomer, Ormož, Ptuj, Petrovče, Dolnja Lendava;
5. marca: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje;
6. marca: Škocijan, Sodražica, Mokronog, Sv. Peter nad sv. gorami, Turnišče;
7. marca: Maribor, Veržej;
8. marca: Rakek, Brežice, Celje, Trbovlje, Slov. gradec, Pilštanj.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina zna-
ša letno 30 din, pollet. 15 din, za
izozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vpra-
šanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma
se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se
v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski
ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, javljamo tužno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani dragi oče, gospod

Franc Kristan

POSESTNIK NA SELU PRI VODICAH

odlikovan z redom Jugoslovenske krone V. razreda

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 26. februarja ob pol 8. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Vodica.

Žalujoča rodbina in ostalo sorodstvo

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani - Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun poštne hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetškim“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice.
Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge
na knjižice in na tekoči račun vsak čas
razpoložljive **4 do 5%**
obrestuje po

Za vse vloge nudi popolno varnost!

Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rudninskega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke

Zahtevajte pri Vašem trgovcu **Naš čaj!**

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi

r. z. z o. z.

v Ljubljani

„KMETIJSKA DRUŽBA“ z. z o. j. v LJUBLJANI javlja tužno vest, da je
gospod

FRANC KRISTAN

član njenega širšega odbora

odlikovan z redom Jugoslovanske krone V. razreda

po težki bolezni v nedeljo, dne 23. t. m. preminul.

Kot požrtvovalnega in nesebičnega združnega delavca bomo ohranili
v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 24. februarja 1941.

UPRAVA

„Kmetijski hranilni in posojilni dom“ z. z n. j. v Ljubljani, javlja
tužno vest, da je gospod

FRANC KRISTAN

član našega upravnega odbora, odlikovan z redom Jugoslovanske krone
V. razreda

po kratki bolezni v nedeljo, dne 23. t. m. umrl.

Kot zvestega in požrtvovalnega združnega delavca ga bomo
ohranili v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 24. februarja 1941.

Uprava